

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ผ้าเป็นปัจจัยหนึ่งในสิ่งของจำเป็นในชีวิตมนุษย์ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ราบจนถึงปัจจุบัน การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับผ้าไทยพบว่า การทอผ้าของไทยมีมาแต่โบราณ ปรากฏในจดหมายเหตุและพงศาวดารตั้งแต่สมัยสุโขทัย อโยธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ผ้าไหมเป็นผ้าพื้นเมืองที่นิยมทอกันมากในภาคเหนือและภาคอีสาน เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันในเรื่องของความงาม ความคงทน ความแวววาว และมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน การผลิตผ้าไหมในภาคอีสานนอกจากจะเป็นอาชีพเก่าแก่หลายร้อยปีมาแล้ว จากข้อมูลทางวัฒนธรรมชี้ให้เห็นว่า ชาวอีสานมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและใช้ผ้าไหมมานาน โดยเฉพาะในกลุ่มชนต่าง ๆ เช่น ข่า กระโสี กระเลิง ส่วยและเขมร การผลิตผ้าไหมของชาวอีสานนอกจากจะเป็นการผลิตเพื่อใช้สอยและเพื่อการค้าแล้ว ผ้าไหมยังมีบทบาทในทางสังคมด้วย เช่น การใช้ผ้าไหมที่ต่างกันและมีลวดลายสีสันท่างกันจะเป็นเครื่องบ่งบอกถึงฐานะและสถานภาพทางสังคมผ้าไหมของชาวอีสานมีชื่อเสียงในด้านความสวยงามประณีตละเอียดอ่อน ทั้งสีสันทันและลวดลาย (วานิชย์ พฤติพงศ์, 2546)

ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม นับว่าเป็นสินค้าหัตถกรรม อย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย และเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะทั้งปริมาณและมูลค่าส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาลได้ส่งเสริมการส่งออกผ้าไหม โดยจัดตั้งโครงการพัฒนาผ้าฝ้ายไทยสู่ตลาดโลก เป็นโครงการที่กรมส่งเสริมการส่งออกจัดทำขึ้นตั้งแต่ปี 2546 เพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตและการส่งออกให้กับผู้ผลิตผ้าไหมของไทย ทำให้มาตรฐานในการผลิตผ้าไหมมีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้น โดยตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ จีน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหรัฐอเมริกาฮ่องกง

จากข้อมูลของกรมส่งเสริมการส่งออก การส่งออกผ้าไหมชนิดผ้าฝ้ายและเส้นไหมประดิษฐ์ ของประเทศไทย ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2549 (ม.ค. – เม.ย.) มีมูลค่า 581.72 ล้านบาท

เหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.73 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2549 โดยจีนเป็นตลาดที่มีมูลค่าการส่งออกสูงเป็นอันดับหนึ่ง มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.26 รวมทั้งการขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่องในทุกตลาด เช่น สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.44 ฮองกงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.33 ตุรกีเพิ่มขึ้นร้อยละ 49.14 นอกจากนี้ยังมีตลาดอื่น ๆ ที่มีศักยภาพและมีความต้องการเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ เวียดนาม ลาว เกาหลีใต้ เวียดนาม และ กัมพูชา และประเทศในทวีปแอฟริกา ทั้งนี้เป็นเพราะภาพลักษณ์และคุณภาพที่ดีของสินค้าไทยมีการออกแบบสินค้าที่ทันสมัย (สำนักบริการส่งออก กรมส่งเสริมการส่งออก, 2549)

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกและอัตราการขยายตัวของผ้าไหมชนิดผ้าฝืนและเส้นไหมประดิษฐ์ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2546 – 2549

รายชื่อประเทศ	มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐฯ				อัตราขยายตัว : ร้อยละ		
	2546	2547	2548	2549	2547	2548	2549
	(ม.ก.-ม.ย.)				(ม.ก.-ม.ย.)		
1. จีน	95.01	138.63	127.85	38.55	45.92	-7.78	13.26
2. สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	66.82	84.59	94.56	38.02	26.60	11.79	8.44
3. สหรัฐอเมริกา	116.85	121.92	119.56	34.74	4.34	-1.94	-0.17
4. ฮองกง	76.38	103.61	100.68	33.45	35.65	-2.82	1.33
5. บังกลาเทศ	57.96	79.83	84.63	30.61	37.73	6.00	-2.75
6. ตุรกี	32.96	48.48	65.18	25.48	47.07	34.45	49.14
7. เนเธอร์แลนด์	39.46	49.96	57.66	21.60	26.59	15.43	28.93
8. เวียดนาม	36.26	46.62	59.55	20.22	28.58	27.73	18.21
9. ญี่ปุ่น	75.22	56.82	75.93	19.38	2.69	-1.69	-23.55
10. มาเลเซีย	45.93	53.31	61.38	18.68	17.07	-5.37	5.43
11. อิตาลี	48.54	56.82	53.77	17.93	16.06	15.13	2.07
12. ลาว	41.50	47.11	60.65	17.22	-9.93	4.03	19.55
13. เกาหลีใต้	51.77	46.63	48.51	17.21	13.52	28.74	17.63
14. ฟิลิปปินส์	41.35	49.42	61.14	16.43	19.51	23.71	-28.60
15. กัมพูชา	19.74	34.11	37.74	15.64	-3.25	34.06	50.20
16. อินโดนีเซีย	33.62	35.19	35.63	14.36	4.67	1.25	33.49

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายชื่อประเทศ	มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐฯ				อัตราขยายตัว : ร้อยละ		
	2546	2547	2548	2549	2547	2548	2549
					(ม.ค.-ธ.ย.)		(ม.ค.-ธ.ย.)
17. พม่า	26.47	25.61	34.33	13.93	72.81	10.66	13.81
18. เยอรมัน	33.62	35.19	35.63	13.93	30.06	24.53	19.81
19. ศรีลังกา	32.69	37.03	36.57	12.76	13.25	-1.25	21.05
20. บราซิล	5.49	14.71	27.07	12.61	168.10	84.05	60.93
รวม 20 ประเทศ	969.71	1,184.22	1,283.99	432.75	22.12	8.43	6.63
อื่น ๆ	444.81	530.21	558.95	148.97	19.20	5.42	-10.27
มูลค่ารวม	1,414.53	1,714.43	1,842.95	581.72	21.20	7.50	1.73

ที่มา: สำนักบริการส่งออก กรมส่งเสริมการส่งออก

แหล่งผลิตผ้าไหมมัดหมี่ อ.บ้านเขว้า เป็นแหล่งทอผ้าไหมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชัยภูมิเป็นแหล่งปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและผลิตผ้าไหมฝีมือระดับประเทศแหล่งใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่ง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาแต่บรรพชน หากเดินทางเข้าสู่หมู่บ้าน จะพบวิถีชีวิตของชาวบ้านเขว้าที่บางกลุ่มกำลังสาวเส้นไหม บางกลุ่มอยู่ระหว่างการฟอกย้อม บางกลุ่มกำลังมัดหมี่ บางกลุ่มกำลังทอ สิ่งเหล่านี้เป็นวิถีชีวิตที่หาได้จากที่อื่นได้ยาก ผ้าไหมมัดหมี่บ้านเขว้าเป็นวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีการถ่ายทอดมาจากบรรพชนตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน ด้วยคุณภาพของผ้าไหมที่มีลวดลายแปลกตา ฝีมือปราณีตและชื่อเสียงที่ได้รับจากการได้รับพระราชทานรางวัลชนะเลิศการประกวดผ้าไหมที่พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร ติดต่อกันหลายปี รวมถึงการประกวดในที่อื่น ๆ อีกหลายครั้ง ทำให้ผ้าไหมมัดหมี่บ้านเขว้าเป็นผ้าไหมมัดหมี่ที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย นอกจากนี้ในการประกวดสินค้า สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย ผ้าไหมบ้านเขว้าได้รับรางวัลชนะเลิศของประเทศ

อำเภอบ้านเขว้าได้รับเกียรติสูงสุด ให้เป็นผู้ทอผ้าไหม “ไม่แรกของประเทศ” ตามโครงการ “ถักร้อยดวงใจ มหกรรมผ้าไทย เทิดไท้องค์ราชินี” ซึ่งจังหวัดต่างๆ จะทอผ้าแล้วนำมาต่อกันเป็นผืนเดียวที่มีความยาวนับร้อยเมตร นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ 72 พรรษาในปี 2547 จาก

ฝีมือการมัดหมี่ การทอ คุณภาพของผ้าไหม ฝีมือการตัดเย็บ จึงมีการพูดปากต่อปากว่า “ไหมดี ต้องไหมมัดหมี่บ้านเขวาสี” ทำให้ผ้าไหมบ้านเขวาสีเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับอย่างรวดเร็ว ได้รับการสั่งทอจากทั่วทั้งประเทศ ปัจจุบันได้มีการพัฒนาโดยการตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป การเพ้นท์สีและลายบนผืนผ้าไหมและการทำของที่ระลึกจากไหม ทำให้เกิดการค้าขายผ้าไหมอย่างกว้างขวาง สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านเขวาสีเป็นจำนวนมากในแต่ละปี การจำหน่ายในงานแสดงสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่เมืองทองธานี เมื่อเดือนธันวาคม 2546 ผ้าไหมบ้านเขวาสีสามารถทำยอดจำหน่ายสูงถึง 12 ล้านบาท จากยอดจำหน่ายทั้งสิ้น 17 ล้านบาทของจังหวัดชัยภูมิ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

สหกรณ์การเกษตรบ้านเขวาสี จำกัด อำเภอบ้านเขวาสี จังหวัดชัยภูมิ ได้รับการจดทะเบียนจากนายทะเบียนสหกรณ์ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2513 ปัจจุบันมีสมาชิก 3,239 คน มีทุนเรือนหุ้น 45.67 ล้านบาท เงินสำรองและทุนอื่น ๆ รวม 7.64 ล้านบาท สหกรณ์ตั้งอยู่เลขที่ 760 – 760/1 ถนนชัยภูมิ – บ้านเขวาสี กิโลเมตรที่ 13 (ทางหลวงหมายเลข 225 สายชัยภูมิ – นครสวรรค์) ภายในบริเวณเนื้อที่ 30 ไร่เศษของสหกรณ์ประกอบด้วย สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ศูนย์ผลิตภัณฑ์เกษตรและสหกรณ์ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อาคารสำนักงาน ร้านอาหาร สวนอาหาร สถานตรวจสภาพรถยนต์เอกชน จุดรับส่งผู้โดยสารสายชัยภูมิ – กรุงเทพฯ ตู้บริการเงินสด ATM ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ศาลาพักผ่อน โรงสีข้าว จุดเตรียมพร้อมสถานีวิทยุชุมชนและลานอเนกประสงค์ ซึ่งมีประชาชนและนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก เป็นแหล่งต้อนรับนักท่องเที่ยวของจังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากอำเภอบ้านเขวาสี เป็นแหล่งผลิตผ้าไหมภูมิปัญญาชาวบ้านที่ใหญ่ที่สุด และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวและซื้อสินค้าภูมิปัญญาชาวบ้านสร้างรายได้และสร้างงานให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ทำให้เศรษฐกิจในระบบรากหญ้ามีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง

สหกรณ์การเกษตรบ้านเขวาสี จำกัด ได้เสนอโครงการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อผลิตผ้าไหมมัดหมี่ซึ่งเป็นของฝากที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชัยภูมิให้เพียงพอับความต้องการของตลาดที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศ เนื่องจากปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรบ้านเขวาสีจำกัดมีเงินทุนในการดำเนินงานคงเหลือจำนวนหนึ่ง ประกอบกับมีที่ดินว่างเปล่าอยู่ติดกับศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรและสหกรณ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้สหกรณ์ยังต้องการจัดตั้งโรงทอผ้าขึ้นมา เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ทอผ้าไหมที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขวาสี จำกัด ให้มีรายได้เสริมในช่วงที่ว่างเว้นจากการ

ทำนา เพราะเกษตรกรผู้ทอผ้าส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ในขั้นตอนการผลิตต่าง ๆ เช่น ทอผ้าและย้อมไหม เนื่องจากขาดทุนทรัพย์ในการดำเนินงานเองจึงไม่สามารถเป็นเจ้าของการผลิตได้ และเกษตรกรผู้ทอผ้าที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับสหกรณ์ในการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ขึ้นมา เนื่องจากเห็นว่าการเข้ามาทอผ้าให้กับโรงทอผ้าไหมของสหกรณ์ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยุติธรรม เพราะนอกจากจะได้รับค่าจ้างในการทำงานแล้วยังได้รับส่วนเฉลี่ยคืนจากการทำงานด้วย เกษตรกรผู้ทอผ้าที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่จึงสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง โรงทอผ้าไหมมัดหมี่

อย่างไรก็ตามโครงการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ของสหกรณ์แห่งนี้ยังเป็นเพียงจุดเริ่มต้น ยังไม่มีการศึกษาในรายละเอียดถึงความเป็นไปได้ทางการเงิน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการในการตัดสินใจลงทุนก่อตั้งโรงทอผ้าไหมของสหกรณ์การเกษตรอำเภอบ้านเขว้า จำกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับสหกรณ์ในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตผ้าไหมมัดหมี่เพื่อสนองตอบความต้องการของตลาด ทั้งนี้เพราะในการดำเนินงานจำเป็นต้องใช้เงินทุนและทรัพยากรในการผลิตเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาวิเคราะห์โครงการก่อนการตัดสินใจลงทุน เพื่อให้ทราบถึงความคุ้มค่าของโครงการในระยะยาว ปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ควบคุมต้นทุนในการผลิตให้ เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดนโยบายพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชนภายใต้ัน นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ในการพัฒนาอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ

1. ศึกษาลักษณะการผลิตและการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ ของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต
2. ศึกษาลักษณะการรับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่ ของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ผู้รับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่ตามขั้นตอนต่าง ๆ
3. ศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด และศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นในกรณีที่ โรงทอผ้าไหม ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นในอนาคต ทางด้านต้นทุน และผลประโยชน์ของโครงการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีดังนี้คือ

1. เป็นแนวทางสำหรับเกษตรกรสมาชิกที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและเกษตรกรสมาชิกผู้รับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่ตามขั้นตอนต่างในการนำไปปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนในการผลิตและพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน
2. เพื่อเป็นประโยชน์เชิงวิชาการต่อ สหกรณ์การเกษตร อำเภอบ้านเขว้า จำกัด ในการนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจเข้ามาลงทุนก่อตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่และกำหนดนโยบายพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่
3. เป็นการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ของเกษตรกรผู้ทอผ้าไหมให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชนภายใต้้นนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ได้มีขอบเขตในการดำเนินการศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ผ้าไหมมัดหมี่ที่ทำการสำรวจ หมายถึง ผ้าไหมมัดหมี่ 2 ตะกอ ขนาดพืม 48, 50 และ 52 หน้ากว้าง 1 เมตร และยาว 3.6 เมตร ศึกษาเฉพาะลายที่เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอบ้านเขว้า และเป็นที่ต้องการของตลาด (ดูภาพในภาคผนวก ก)
2. ขอบเขตด้านเวลาการศึกษาในครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านการผลิต ทำการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการลงทุน เป็นระยะเวลา 15 ปี โดยกำหนดอายุการใช้งานของอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมเป็นอายุโครงการ
3. รายละเอียดเกี่ยวกับ ราคา อุปกรณ์ วัสดุดิบที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงงาน และราคาจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ เป็นการคำนวณ โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2549

วิธีการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรทั้งหมดโดยการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) จากเกษตรกรสมาชิกผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต และเกษตรกรสมาชิกผู้รับจ้างผลิตผ้าไหมตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ทราบ ลักษณะการผลิตและการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ อัตราค่าจ้างในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ตามขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการผลิต รายละเอียดในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยมีดังนี้คือ

1.1 ประชากร

ประชากรเป้าหมายของการสำรวจเป็นเกษตรกรสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เกษตรกรสมาชิกผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตซึ่งมีทั้งสิ้นจำนวน 173 คน

กลุ่มที่ 2 เกษตรกรสมาชิกผู้รับจ้างผลิตผ้าไหม ซึ่งมีทั้งสิ้นจำนวน 602 คน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจสภาพการผลิต และการรับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่ของสมาชิกสหกรณ์ทั้ง 2 กลุ่ม โดยทำการสำรวจทั้งประชากรจำนวน 775 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) จากเกษตรกรสมาชิกแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้คือ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกษตรกรสมาชิกผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต โดยเนื้อหาประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิก ลักษณะการผลิตและการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการผลิตและการจำหน่าย

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกษตรกรสมาชิกผู้รับจ้างผลิตผ้าไหม โดยเนื้อหาประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิก และลักษณะการรับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่ตามขั้นตอนต่าง ๆ อัตราค่าแรงงานที่เกษตรกรสมาชิกได้รับในการผลิต

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผ้าไหมมัดหมี่อันเป็นส่วนสำคัญที่ต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินในการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่เกี่ยวกับ ราคาของเครื่องมืออุปกรณ์ และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ตลอดจนรายได้ในการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ซึ่งข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ได้มาจากเอกสารต่าง ๆ สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน ในการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ของ สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ในการศึกษาที่ได้ตั้งไว้ 3 ข้อคือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

อธิบายถึงสภาพทั่วไปในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ข้อมูลของเกษตรกรสมาชิกผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ลักษณะการผลิตและการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการผลิตและการจำหน่าย ข้อมูลของเกษตรกรสมาชิกผู้รับจ้างผลิตผ้าไหมตามขั้นตอนต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ลักษณะการรับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่ของเกษตรกรสมาชิก อัตราค่าจ้างที่ได้รับในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ตามขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดจนลักษณะการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วย ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 1 และข้อที่ 2

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

อธิบายถึง การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินในการลงทุนสร้าง โรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ของ สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด และ ศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นในกรณีที่ โรงทอผ้าไหมต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นในอนาคต ทางด้านต้นทุน และผลประโยชน์ของโครงการ ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการศึกษาข้อที่ 3 ดังนี้คือ

2.1 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินในการลงทุนสร้างโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ใช้ ตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการตามการวิเคราะห์แบบปรับค่าเวลา (Discounted Measures of Project Worth) ซึ่งเป็นวิธีการที่ร่วมสมัย (Contemporary Approach) และใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วไป 3 ประการ ได้แก่

2.1.1 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV)

$$\text{คำนวณได้จากสูตร } \sum_{t=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+r)^t}$$

โดยกำหนดให้ NPV = มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการจัดตั้งโรงทอผลิตผ้าไหมมัดหมี่

B_t = มูลค่ารายได้ของโครงการในปีที่ t

C_t = มูลค่าต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของโครงการในปีที่ t

r = อัตราคิดลด หรืออัตราดอกเบี้ยกำหนด = 7.75
(อ้างอิงจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ถัวเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์แห่งใหญ่ 5 แห่ง)

t = ระยะเวลาของโครงการ ตั้งแต่ปี 1, 2, 3....15

n = อายุโครงการ = 15 ปี

2.1.2 อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio : BCR)

$$\text{คำนวณได้จากสูตร } \frac{\sum_{t=1}^n B_t (1+r)^{-t}}{\sum_{t=1}^n C_t (1+r)^{-t}}$$

โดยกำหนดให้ BCR = อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนของโครงการจัดตั้งโรงทอ ผลิตผ้าไหมมัดหมี่

B_t = มูลค่ารายได้ของโครงการในปีที่ t

C_t = มูลค่าต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของโครงการในปีที่ t

r = อัตราคิดลด หรือ อัตราดอกเบี้ยกำหนด = 7.75
(อ้างอิงจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ถัวเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์แห่งใหญ่ 5 แห่ง)

t = ระยะเวลาของโครงการ ตั้งแต่ปี 1, 2, 3....15

n = อายุโครงการ = 15 ปี

2.1.3 อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return: IRR)

$$\text{คำนวณได้จากสูตร } \sum_{t=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+r)^t} = 0$$

โดยกำหนดให้ IRR = อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการจัดตั้ง
โรงทอผลิตผ้าไหมมัดหมี่

B_t = มูลค่ารายได้ของโครงการในปีที่ t

C_t = มูลค่าต้นทุนของโครงการในปีที่ t

r = อัตราคิดลด หรือ อัตราดอกเบี้ยกำหนด = 7.75
(อ้างอิงจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ถ้าวเฉลี่ย
ของธนาคารพาณิชย์แห่งใหญ่ 5 แห่ง)

t = ระยะเวลาของโครงการ ตั้งแต่ปี 1, 2, 3...15

n = อายุโครงการ = 15 ปี

2.2 การวิเคราะห์โครงการในกรณีที่โครงการต้องเผชิญกับความไม่แน่นอน
ทำการศึกษา 2 วิธี คือ

2.2.1 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ (Sensitivity Analysis)

2.2.2 การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยน (Switching Value Test)

ก. การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนด้านต้นทุน (SVT_c)

$$\text{คำนวณจากสูตร } SVT_c = \frac{NPV}{PVC} \times 100$$

โดยกำหนดให้

SVT_c = Switching Value Test มีหน่วยเป็นร้อยละ

NPV = มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการ

PVC = มูลค่าปัจจุบันด้านต้นทุน

ข. การทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนด้านผลประโยชน์ (SVT_b)

$$\text{คำนวณจากสูตร } SVT_b = \frac{NPV}{PVB} \times 100$$

กำหนดให้

SVT_b = Switching Value Test มีหน่วยเป็นร้อยละ

NPV = มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการ

PVB = มูลค่าปัจจุบันด้านผลประโยชน์

นิยามศัพท์

ผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต หมายถึง เกษตรกรสมาชิกที่ทำการลงทุนการผลิตเป็นของตนเอง โดยอาจจะทำการผลิตเอง หรือจ้างบุคคลภายนอกมาทำการผลิตให้กับตนเองในบางขั้นตอน หรือทุกขั้นตอนการผลิต

ผู้รับจ้างผลิตผ้าไหม หมายถึง เกษตรกรสมาชิกซึ่งไม่มีการผลิตเป็นของตนเองแต่ทำการรับจ้างแรงงานทำการผลิตให้แก่ผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตตามขั้นตอนต่าง ๆ

ผ้าไหมมัดหมี่ หมายถึง ผ้าไหมมัดหมี่ 2 ตะกอ ขนาดฟืม 48,50,52 หน้ากว้าง 1 เมตร และยาว 3.6 เมตร ศึกษาเฉพาะลายที่เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอบ้านเขว้า และเป็นที่ต้องการของตลาด

มัดหมี่ หมายถึง ผ้าและวิธีการทอผ้าที่มัดไหมด้วยเชือกให้เกิดเป็นลวดลายก่อนนำไปย้อม แล้วนำไปทอด้วยเทคนิคขัดสานธรรมดา ลวดลายบนผ้าจะเกิดจากการมัด ซึ่งเรียกกันว่า ผ้ามัดหมี่ ชาวไทยแต่เดิมนิยมมัดเฉพาะเส้นพุ่ง แต่ในปัจจุบันมีการมัดหมี่ไหมเส้นยืนด้วย

ไหมยืน หมายถึง เส้นไหมที่จึงไว้กับเครือหูกหรือที่ทอผ้า ทำหน้าที่เป็นไหมเส้นยืน โดยสอดใส่ “ฟืม” และ “เขา” แล้วโยงกับที่ทอผ้า เวลาทอผ้า ไหมเส้นพุ่งในกระสวยจะพุ่งผ่านไหมเส้นยืนทำให้เกิดการขัดสานกันเป็นเนื้อผ้า

ไหมพุ่ง หมายถึง เส้นใยที่อยู่ในกระสวย สำหรับพุ่งผ่านไหมเส้นยืน และใช้พิมพ์กระทบให้เกิดการขัดสานให้เป็นเนื้อผ้า ในการทอผ้ามัดหมี่ต้องนำเส้นไหมนี้ไปทำการมัดข้อมก่อนการนำไปทอ และกรอเข้าหลอดเพื่อใช้ในการทอต่อไป

ตะกอล หมายถึง ส่วนประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการทอผ้า มีลักษณะเป็นกรอบไม้หรือโครงเหล็ก ภายในทำด้วยลวดหรือซี่โลหะเล็ก ๆ มีรูตรงกลางสำหรับร้อยไหมยืน หรือสีบไหมยืน ที่ใช้สีบไหมยืนจะต้องมีอย่างน้อย 2 ชุด ถ้าลวดลายมากก็ต้องใช้ตะกอลมากชุดขึ้น ตะกอลทำหน้าที่แยกเส้นไหมยืนสลับกันไป เมื่อสับตะกอลครั้งหนึ่งก็จะเกิดช่องว่างเพื่อสอดไหมพุ่งเป็นลวดลายตามต้องการ

พิมพ์ หมายถึง โครงไม้ซี่เล็กๆเป็นอุปกรณ์เรียงเส้นไหมเพื่อทอ เครื่องมือที่ใช้ประกอบหูกทอผ้า มีลักษณะเป็นซี่ๆคล้ายหวี ทำด้วยไม้ไผ่หรือเหล็ก โดยมีโครงไม้ยึดสำหรับใช้สอดเส้นไหมยืนเวลาทอ พิมพ์จะเป็นตัวกระทบให้ไหมเส้นพุ่งแนบขัดสานกับเส้นยืน ในสมัยก่อนมักมีขนาดเล็กหรือหน้าแคบ ความกว้างของพิมพ์เรียกเป็น “หลบ” โดย 1 หลบเท่ากับ 40 ช่องฟันหวี เช่นพิมพ์ 10 หมายถึง พิมพ์ขนาดกว้าง 10 หลบ เท่ากับ 400 ช่องฟันหวี